

Fővárosi Ítéltábla

17.Pf.20.468/2021/7.

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Ujvári Tamás Ügyvédi Iroda (felperesi képviselő címe, ügyintéző: dr. Ujvári Tamás ügyvéd) által képviselt Felperes1 (tartózkodási hely: benyújtó1, Cím3) felperesnek – dr. Molnár Arnold ügyvéd (alperesi képviselő címe) által képviselt Alperes1 (Cím1) alperes ellen sérelemdíj megfizetése iránt indított perében a Balassagyarmati Törvényszék 2021. február 23. napján meghozott 27.P.20.083/2020/40. számú ítélete ellen az alperes 41. sorszámon előterjesztett fellebbezése folytán – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezését helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 25.000 (huszonötezer) forint másodfokú perköltséget.

A fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] A felperes keresetében 200.000 forint sérelemdíj, valamint perköltségének megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

[2] Keresetének indokolásában a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:42. § (2) bekezdésére és 2:52. §-ára hivatkozott. Előadta, hogy fogvatartása idején két körszállításban vett részt, és ennek során a személyi motozását – beleértve a nemi szervek és a farpofák vizsgálatát is – a körszállítással érintett valamennyi személy látta. A motozás helyszínénél szolgáló étkezőben lévő oszlopok és a motozást végző őrök ugyanis semmit nem takartak el. Azzal, hogy az alperes minden ok nélkül szeméremsértő módon végezte el a motozást, két alkalommal megsértette az emberi

méltóságát. Az egymás nem szerveinek láthatóságára kiterjedő motozás jelentős sérelmet jelentett számára, aki egyébként is kiszolgáltatott helyzetben volt.

[3] Perköltség igényét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: költségrendelet) 2. § (1) bekezdés a) és b) pontjára, valamint a csatolt megbízási szerződésre alapította, és azt a költségjegyzékben feltüntetettek szerint 50.000 forintban kérte megállapítani az ügy felvétele miatt, további 50.000 forintban a keresetindítás fejében, 20.000 forintban a felperessel történt személyes találkozásra tekintettel és minden tárgyalás után további 50.000 forintban.

[4] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

[5] Érdemi védekezésében mind jogalapjában, mind összecszerűségében vitatta a keresetet. Előadta, hogy a motozásokra a szabályok maradéktalan betartásával került sor, létszámtól függően a bírói helyiségben vagy az ebédlőben. Az előbbi helyszínen egyszerre legfeljebb 2-3 fő motozása történt. A fogvatartottak egymásnak háttal álltak, ezért más nem láthatta őket. A motozás nem zajlott indokolatlanul sok ember előtt, tehát nem volt szeméremsértő, jogsértés nem történt, ezért jogalap hiányában kérte a kereset elutasítását. A 2014. november 3-i motozás kapcsán elévülésre is hivatkozott. Előadta, hogy a sérelemdíj és a perköltség összege is eltűzött.

[6] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 100.000 forintot, valamint 105.000 forint perköltséget. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította. Megállapította, hogy a le nem rótt 15.000 forint eljárási illetéket az állam viseli.

[7] Ítéletének indokolásában a Ptk. 2:42. § (2) bekezdéséből, illetőleg 2:52. §-ából és a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény 151. § (2) bekezdéséből indult ki. Utóbbi rendelkezés szerint a motozás nem történhet megalázó, szeméremsértő módon.

[8] A bizonyítékok értékelése körében kifejtette, hogy a felperes által kihallgatni indítványozott tanúkat – felperesi tanú tanú kivételével – nem tekintette érdektelennek, mert hasonló tárgyban szintén keresetet nyújtottak be az alperes ellen. Ennek ellenére azonban egybehangzóan nyilatkoztak az érdektelen felperesi tanú tanúval. Az alperes alkalmazásában álló tanúkat sem tekintette érdektelennek, de megállapította, hogy lényegében ők is hasonlóan írták le a történeteket, mint a felperesi tanúk. Maguk is előadták, hogy 10-20 fő vett részt a motozásokon, melyet az étkezőhelyiségben, egyszerre végeztek. Állították azonban, hogy az oszlopok segítettek a megmotozottak takarásban. Továbbá arra hivatkoztak, hogy paravánt is használtak. Ez utóbbit azonban nem fogadta el valónak az elsőfokú bíróság, mert ellentétben állt az alperes parancsnokának 2018. március 19-én kelt levelével, amelyben maga nyilatkozott úgy, hogy a paravánok használatát ekkor vezették be. Azt pedig, hogy a fegyőrök esetenként kitakarták a fogvatartottakat egymás elől, és az oszlopok mögé állították a motozáson már átesett fogvatartottakat, nem tekintette alkalmasnak annak megakadályozására, hogy az éppen motozott személyeket mások láthassák. Ebből azt a következtetést vonta le, hogy az alperes nem tett meg minden tőle elvárható a személyiségi jogsértés megakadályozása érdekében, és ezzel megsértette a felperes emberi méltóságát. A 2014. november 3-i motozással kapcsolatos igényt azonban elutasította, mert az elévült.

[9] A sérelemdíj összecszerúsége körében figyelemmel volt a jogsértés súlyára és annak a felperesre gyakorolt hatására. Úgy értékelte, hogy a nemi szervek láthatóságára kiterjedő motozás az eleve kiszolgáltatott helyzetben lévő felperes számára nem tekinthető jelentéktelen sérelemnek. Ezen túlmutató konkrét hátrányt azonban maga a felperes sem állított, így a sérelemdíj összegét mérlegeléssel 100.000 forintban határozta meg.

[10] Ezek alapján a felperest fele részben tekintette pernyertesnek. Az őt képviselő ügyvéd munkadíj igényét a megbízási szerződéssel szemben tárgyalásonként 50.000 forint, összesen 150.000 forint, a keresetindítás és az ügyfelvétel körében 50.000 forint, a személyes találkozásra tekintettel pedig további 20.000 forint, mindösszesen 220.000 forint erejéig találta megalapozottnak. Ebből a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 83. § (2) bekezdése szerint a felepres 50%-os arányú pernyertességére tekintettel 110.000 forint járt volna a felperesnek. A fele résznyi felperesi pervesztességre tekintettel azonban ebből levonta az alperes által kért 10.000 forint ügyvédi munkadíj felét, azaz 5.000 forintot.

[11] Az ítélet ellen az alperes nyújtott be fellebbezést, amelyben az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a felperes keresetének elutasítását kérte.

[12] Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság nem az anyagi jogi keretek alapján határozta meg a tényállást, mert pusztán a körszállítás általános gyakorlata alapján tett megállapításokat. A perben azonban a felperesnek a konkrét, személyét érintő jogsértést kellett volna bizonyítania. Az általános gyakorlatból pedig nem következik, hogy a motozásokat minden egyes esetben ugyanúgy, ugyanannyi fogvatartotton végezték. A tényállás egzakt feltárására akkor kerülhetett volna sor, ha az alperes a 12/2014. (XII. 16.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 3. § (2) bekezdése szerint haladéktalanul jelzi a sérelmeket, ezt azonban nem tette. Biztosan téves az a megállapítás, hogy a motozások alkalmával valamennyi körszállítással érintett fogvatartott jelen volt, hiszen a motozás leírt módja szerint az első fogvatartottak motozásának még nem volt szemtanúja. Azt is vitatta, hogy a fogvatartottaknak általában az alsóneműjét is le kellett vetniük, és le kellett hajolniuk vagy guggolniuk. E körben hivatkozott az indítványára kihallgatott tanúk vallomására. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság érdektelennek tekintette a felperes tanúit, noha – egy kivételével – ők is pert indítottak ellene, gyakorlatilag egymás tanúi a különböző eljárásokban. Az általa bejelentett tanúk esetén viszont sem közvetlen, sem közvetett érdekeltség nem mutatható ki. Kifogásolta a motozási helyszín bíróság általi megvizsgálásának elmulasztását. Az Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: EJEB) több eseti döntésére hivatkozva kifejtette, hogy a jogsértés nem történt, mert a megalázó bánásmód lényege, hogy az félelmet, lelki gyötrelmet és alsóbbrendűségi érzést vált ki. A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 205. § (1) és (2) bekezdése szerinti szemérem sértés sem valósult meg. A felperesben magától fel sem merült, hogy vele szemben jogsértést követtek volna el mindaddig, amíg tudomást nem szerzett arról, hogy valaki sikerrel érvényesítette igényét. Egyébként a büntetés-végrehajtási (a továbbiakban: bv) intézetben a fogvatartottak a közös zuhanyzóban, egymás jelenlétében tisztálkodnak, így tehát a motozással járó meztelenség sem lehet jogsértő.

[13] A sérelemdíj összegét a jogsértés megállapítása esetén is eltűzottnak tartotta. Rámutatott, hogy a Ptk. 2:52. §-ának alkalmazási gyakorlata szerint a felperesnek valamilyen nemvagyoni sérelem elszenvedését bizonyítania kellett volna. A saját érzésein túlmutató hátrányt azonban a felperes nem igazolt, és nem is állított, sérelemdíj tehát nem illeti meg. Utalt továbbá az Alaptörvény 1. cikkének (3) bekezdésére is, mely szerint alapvető jogokat más alapvető jog vagy alkotmányos érték védelme érdekében korlátozni lehet. Márpedig a bv

intézet biztonsága olyan kiemelt társadalmi érdek, amelyre tekintettel a fogvatartottak személyiségi jogai korlátozhatóak a motozások során.

[14] A fellebbezésben vitássá tett értéket 200.000 forintban határozta meg, másodfokú perköltségét pedig a költségrendelet 3. §-a alapján kérte megállapítani arra is figyelemmel, hogy jogi képviselője nem tartozik áfa-körbe.

[15] Fellebbezési ellenkérelmében a felperes az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és az alperes másodfokú perköltségében marasztalását kérte.

[16] Ellenkérelmének indoklásában kifejtette, hogy az alperesi előadással ellentétben tényállításait öt tanú vallomásával, a csatolt ügyészi határozattal és az ügyész tanúvallomásával bizonyította. A motozás gyakorlata a perbeli időszakban jogsértő volt, azonban az egy paraván alkalmazásával könnyen jogszerűvé lett volna tehető. Hivatkozott a Balassagyarmati Törvényszék 27.P.20.530/2019/47. számú és a Fővárosi Ítéltábla 32.Pf.21.248/2018/6. számú ítéletére (a továbbiakban: FÍT ítélet). Rámutatott, hogy az alperes által kihallgatni kért tanúk is az ő állításait támasztották alá a motozások módját, helyszínét és körülményeit illetően. Ha pedig a motozások általában így történtek, akkor a perbeli esetekben is így kellett történniük. Panasszal azért nem élt, mert a motozás olyan mindennapos és magától értetődő volt, hogy fel sem merült benne, hogy felléphetne ellene és erre nem is volt valós lehetősége. Helytelen az alperes érvelése, mert már az első motozottat is láthatta az az 5-10 másik fogvatartott, akiket vele együtt motoztak. Ezen túl az ebédlő ajtajából, a bejáratból, illetve az épületen kívülről, az ablakon keresztül is bárki láthatta a motozást. A tanúk vallomása pedig a meztelenségre vetkőzés, a guggolás és az előrehajolás tényét is bizonyította. Az alperes által kihallgatni indítványozott tanúk egybehangzóan tettek valótlan tényállítást a paraván alkalmazásának kezdő időpontjára nézve. Erre tekintettel vallomásuk egészével kapcsolatban kétely merül fel.

[17] Az alperes alaptalanul hivatkozott az EJEB határozatokra, mert azt maga sem állította, hogy félelmet keltett volna benne a motozás módja. A Btk.-ra utalás pedig alaptalan, mert a motozás nem büntetőjogi értelemben volt szeméremsértő. Panasz esetén a felperest egyébként retorziók érthették volna, amikor pedig tudomást szerzett arról, hogy a folytatott gyakorlat nemcsak kellemetlen, hanem jogsértő is, akkor nyomban érvényesítette az igényét, ami a bv jogviszony keretén belül sem eshet más megítélés alá, mint a polgári jogi jogviszonyokban érvényes ötéves elévülési idő. A FÍT ítélet alapján megalapozatlanul utalt az alperes a közös zuhanyzásra mint analóg szituációra.

[18] A sérelemdíj összegét a releváns szempontokra figyelemmel helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság. Emberi, férfiúi mivoltában sértette, hogy az alperes más férfiak előtti meztelenségre kényszerítette. A sérelmet megalapozó, meztelenség miatti szégyenérzet kialakulása a paraván alkalmazásával egyszerűen megelőzhető lett volna, ezért az adott esetben nincs más olyan alkotmányos érdek, amely indokolhatná a sérelem okozást. Másodfokú perköltségét a költségrendelet 2. § a)-b) pontja és 3. §-a alapján kérte megállapítani.

[19] A fellebbezés alaptalan.

[20] Az alperes a kereset teljes elutasítása érdekében nyújtott be fellebbezést, a felperes azonban az elsőfokú ítéletnek a keresetét részben elutasító rendelkezése ellen nem fellebbezett, ezért ez utóbbi rendelkezés a Pp. 358. § (5) bekezdése alapján jogerőre emelkedett. Az elutasító rendelkezést a másodfokú felülbírálat nem érintette. A felülbírált körben az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítást a szükséges terjedelemben lefolytatta, ennek során az eljárási szabályokat nem sértette, a rendelkezésre álló bizonyítékokat okszerűen értékelte és a tényállást helyesen állapította meg. A másodfokú bíróság az abból levont jogi következtetésével és a meghozott döntéssel is teljes egészében egyetértett, annak indokaira is kiterjedően. A fellebbezésre tekintettel mindössze az alábbiakat emeli ki az ítéltábla.

[21] Alaptalanul sérelmezte az alperes a fellebbezésében az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást. A rendelkezésre álló bizonyítékok, elsősorban az alperesi parancsnok ügyészségnek írott 2018. március 19-i keltezésű levele alapján ugyanis egyértelmű, hogy a perbeli időszakban az alperes a közszállításhoz kapcsolódóan az étkezőhelyiségben végzett motozások során nem alkalmazott paravánt. Helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság, hogy a motozások körülményeit az alperes által kihallgatni indítványozott tanúk is lényegében a felperesi tanúkkal egyezően adták elő. A paraván alkalmazásának kezdő időpontját illetően pedig vallomásuk ellentétben állt az okirati bizonyítékokkal, ezért ezt alappal hagyta figyelmen kívül az elsőfokú bíróság. A felperesi tanúk többsége valóban nem tekinthető érdektelennek, felperesi tanú azonban az alperes által sem vitatottan (fellebbezés IV. pont 12. bekezdés) igen. Márpedig az ő vallomása megerősítette a felperes előadását, a többi felperesi tanú pedig lényegében vele egyezően írta le a motozások körülményeit, nem volt tehát ok a felperesi tanúk vallomásainak mellőzésére esetleges elfogultságuk okán. A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján az is bizonyosan megállapítható volt, hogy az étkező helyiségben lévő oszlopok tényleges számától és elhelyezkedésétől, valamint a motozást végző örök pozíciójától függetlenül nem volt biztosítható a szükséges intimitás a motozások során. További bizonyításra tehát nem volt szükség, ezért alaptalanul kifogásolta az alperes a fellebbezésében a helyszín bíróság általi megtekintésének elmaradását, különös tekintettel arra, hogy ilyen, a szemle elrendelésére irányuló bizonyítási indítványa nem volt.

[22] A tanúk előadásai kétségekívül nem konkrétan a per tárgyát képező esetre vonatkoztak, hanem csak általánosságban számoltak be a motozások mikéntjéről, ahogyan azok a paraván alkalmazásának 2018. évi megkezdését megelőzően zajlottak. A perben azonban semmilyen adat nem merült fel arra nézve, hogy a felperes esetében ettől a gyakorlattól eltért volna az alperes. Erre egyébként maga sem hivatkozott. Alappal jutott tehát az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy a 2015. január 26-i motozás a felperes esetében is így történt.

[23] Arra is alaptalanul hivatkozott az alperes, hogy az elsőként megmotozottak meztelenségének mások még nem voltak a szemtanúi. felperesi tanú érdektelennek tekintendő vallomása alapján ugyanis egyértelmű, hogy a motozást a helyiség előtt kint várakozók, vagy egyébként véletlenszerűen arra járók is láthatták. A motozás lebonyolításának jogsértő módja tehát valamennyi megmotozottat érinthette, függetlenül attól, hogy hanyadikként esett át a motozáson. Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás tehát helyes.

[24] Az alperes által hivatkozott EJB joggyakorlat valóban irreleváns volt a perben, mert a sérelmezett motozás a felperes állítása szerint sem azért voltak jogsértő, mert félelmet keltett benne, vagy lelki gyötrelmet okozott neki. A Btk.-ra való alperesi hivatkozás pedig teljesen okszerűtlen, mert a szeméremsértés fogalma személyiségi jogi értelemben teljesen mást jelent, mint büntetőjogi értelemben. Az, hogy a felperes hosszú időn keresztül várt az igényérvényesítéssel, semmilyen módon nem bizonyítja azt, hogy az alperes magatartása nem volt jogszerűtlen, és a felperest valójában nem is érte sérelem. Alaptalanul hivatkozott az alperes a közös zuhanyzásra, mint analóg, és nem jogsértő szituációra is. Amikor ugyanis tisztálkodás közben, egy külvilágtól elzárt helyiségben, a külső szemlélők számára láthatatlanul egyszerre többen meztelenek, az teljesen más helyzet mint, amikor sok felöltözött ember között, ráadásul a külvilág számára is láthatóan, megalázó pozícióban kell meztelenül lenni. A helyesen megállapított tényállásból tehát csak az a következtetés volt levonható, hogy az alperes korábbi motozási gyakorlata sértette a felperes Ptk. 2:42. § (2) bekezdése szerinti emberi méltóságát.

[25] Az alperes alaptalanul állította, hogy a felperest nem érte sérelemdíj megítélésére okot adó sérelem. A Ptk. 2:52. § (2) bekezdése kapcsán kialakult gyakorlat egységes abban a tekintetben, hogy a jogsértés tényén kívül a sérelmet szenvedőnek, további hátrány bekövetkezését nem kell bizonyítania. Azt pedig az ítéltábla az elsőfokú bírósághoz hasonlóan a Pp. 266. § (2) bekezdése szerinti köztudomásúnak tekintette, hogy a felöltözött ember előtti meztelenség – az ember természetes szeméremérzete folytán – megalázó, mert a kirekesztettség, a kiszolgáltatottság, a védtelenség érzését kelti a meztelen emberben. A felperesnek ezért a történetek előadásán túl nem kellett azt részleteiben kifejtenie, hogy ő maga ezt hogyan élte meg.

[26] A sérelemdíj összegszerűsége körében a Ptk. 2:52. § (3) bekezdés szerint irányadó szempontokat is helyesen mérlegelte az elsőfokú bíróság. E körben pusztán arra utal az ítéltábla, hogy az alperes magatartásának felróhatóságát fokozza az, hogy a felperes számára okozott sérelem milyen egyszerűen és könnyen elhárítható lett volna már az ügyészség 2018. tavaszi fellépését megelőzően is. Éppen ezért alaptalanul hivatkozott az alperes a bv intézetek biztonságához fűződő összetársadalmi érdekekre is, mint a felperes személyiségi jogainak korlátozását indokoló ellentétes társadalmi érdekekre. Ez a kétségtelenül jogos társadalmi igény ugyanis már korábban, a felperes emberi méltóságának tiszteletben tartása mellett is kielégíthető lehetett volna minden biztonsági kockázat és nagy anyagi ráfordítás nélkül, néhány parván felállításával. Mindezt egyébként az azóta kialakított, immár nem jogsértő gyakorlat fényesen igazolja is.

[27] Minderre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét annak helyes indokai alapján a Pp. 383. § (2) bekezdése szerint helybenhagyta.

[28] Az alperes eredménytelenül fellebbezett, ezért a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján a felperes ügyvédi munkadíjból álló perköltségét is köteles megfizetni. Ennek összegét az ítéltábla a költségrendelet 2. § (2) bekezdése alapján 25.000 forintban állapította meg. a kifejtett képviselői tevékenységre és arra a tényre tekintettel, hogy az ítéltáblának a Pp. 266

§ (2) bekezdése szerinti hivatalos tudomása van arról, hogy a felperesi képviselő más ugyanilyen tárgyú perekben is, szó szerint azonos fellebbezési ellenkérelmet nyújtott be.

[29] Az alperest az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 5. § (1) bekezdés c) pontja alapján megillető teljes személyes illetékmentesség folytán le nem rótt, – a valójában 100.000 forint fellebbezésben vitássá tett értékre tekintettel az Itv. 46. § (1) bekezdése szerint – 15.000 forint fellebbezési illetéket a Pp. 102. § (6) bekezdése alapján az állam viseli.

Budapest, 2021. november 4.

dr. Gyuris Judit s. k.
dr. Kollár Zoltán s. k.

bíró
a tanács elnöke

dr. Örkényi László s. k.
előadó bíró